

Franckesche Stiftungen zu Halle

Biblij Czeska. W sta||rem miestie Prazskem || Wytisstiena

Severin, Paul

Praha, 1537

k Gallatum

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

[urn:nbn:de:gbv:ha33-1-228822](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:ha33-1-228822)

k Gallatum.

C Trese Apofftol Galatfke / je gfau tak brzo
Czteni Krystowo opowehli kterehoz Apofftol od
cloweka newzal / ani pred swym nawitu obracnim
ani potom / ale od samcho Krysta.

Kapitola. I.

21

Awel Apofftol

ne odlidij ani krze clowe-
ka / ale krze Gejusse Kry-
sta a Boha otce / kteryz
gey wzkryysl zmerwych /
y ti kteryz semni gfau w-
ssyckni bratrzy Cyrkwim Galatfym: Mi-
lost wam a pokoy od Boha otce / a Pana
nasseho Gejusse Krysta / kteryz to wydal se-
be sameho za hujchy nasse / aby nas wytehl
z toho sweta neschetneho / wedlee wuole
Boha a Otce nasseho / kteremuz gest cest a
chwala nawety wekuow / Amen.

C Diwim se tomu / ze tak rychle vchylili
gste se od toho kteryz was powolal k milosti
Krystowe k ginemu Czteni / genz neni gin-
ho gedine je sau nekterij kteryz was zarmucu-
gu / a chtij prewratiti Czteni Krystowo :
B Ale bychme pak my / neb Andel s nebe kazal
1 Ro. xv. awam mimo to coz gfine wam kazali / prokle-
ty bud. Nakož sem předpowedel wam / a
nynij opet prawim. Budeli wam kdo kazati
krome toho coz gste prigiali / bud proklety :
Nynij pak k lidemli wedu cyli k Bohu : z daž
bledim lidem se libiti : bych se gessie lybil li-
dem / sluzebnikem bych Krystowym nebyl.

C Známo zagiste činim wam bratrzy
Czteni / kteryz kazano gest odemne / zet neni
wedle cloweka / aniž sem geho wzal od clowé-
ka / ani se naučyl / ale krze zgeweni Gejusse
Krysta: Neb slychali gste omem obcowani
nekdayssim w židowstwu / ze nad obyceg
protiwil sem se Cyrkwi Božij / a hubil sem
gi / a prospijwal sem w židowstwu nad mno-
he mne rownee w pokolenij mem / hoynegij
gsa milownikem otcowstych swych wstano-
wenij.

C Ale kdyz se libilo tomu kteryz mne od-
delil zbrycha matky me / a powolal krze mi-
lost swau / aby zgewil syna sweho krze mne /
abych kazal onem mezy lidmi. N hned sem
nepowolil celu a krwi / ani sem ssel do Geru-
zaléma k předkum swym Apofftoluom / ale
ssel sem do Arabij / a opet nawratil sem se do
Damassku: Potom potrech lerech přissel sem
do Geruzaléma abych vzel Petra / y pobyl
sem smim patnacte dnij: Gineho pak z Apo-
stoliu w žadneho sem newidel gedine Jakuba
bratra Pane: Což pak püssy wam / hle před
Bohem zet neklamam: Potom přissel
sem do kragin Syrskych a Cylicye / a nebyl
sem znám twaty Cyrkwim z židowstwa /
kteryz byli w Krystu / nez toliko slychali o
mne / ze ten kteryz se protiwil nam nekdy / gje
nynij kaje wijru proti kteryz nekdy boyowal /
a pro mne chwaili Boha:

C Dokazuje ze obrezowanij neni potrebnee:
Potwuzge toho y ginych Apofftoluow swolenim.
Proto y na Petra se oboryl / kteryz swu ne vprim-
nostu před pohany / z dal se obrezowanij potwuzo-
wari / yako k spaseni potrebného: Zawira ze obet
starcho zakona nemagj dejany byti.

Kapitola. II.

C O tom pak po čtrnácti lettech / opet
sem ssel do Geruzaléma s Barnabá-
sem poyaw ssebau y Tyra / a wssel
sem podle zgeweni / a rozmluwal sem snimi
Czteni swatee kteryz kazy mezy pohany / a
zwlaste stemi kteryz se zdali netco byti / ač
bych snad nadarmo neběžal / a neb ne běhal:
Ale ani Tytus ktery sem nau byl / genz byl
pohanem / neni přinucen aby se obrezal / ale
pro wvedené Salešne bratry / ktery byli při-
mli aby wysspehowali swobodu nassij / kte-
rauž máme w Krystu Gejussy aby nás w
sluzbu podrobili / kteryž to ani na hodinu
nepowolili gfine poddanostij / aby prawda
Czteni zuostala v was.

C O dtech pak ktery se zdali netco byti / kte-
racy gfau nekdy byli / neni mi do toho nic :
B Boh osoby cloweka nepřigimá : A tak ti

Gallatuom.

krečij se nětco zdáli býti / nic sau mi nepomo-
 bli: Ale zase když vyzřeli že gest mi swěřeno
 Cizenij abych ge kázal mezy neobřezanými /
 jako y Petrovi mezy židy: Nebo ten kterýž
 powolal Petra k Aposstolstwij mezy židy:
 Powolal gest y mne abych byl Aposstolem
 mezy neobřezanými: A když gsau poznali
 milost Božij krečij mi gest dána: Jakub / a
 Petr / a Jan krečij se zdáli býti slaupowé / ruce
 dali mi / a Barnabášowi na znamenij towa
 rystwij / abychom my mezy pohany / a oni
 mezy židy kázali / toliko abychom na chudee
 pamatowali čehož y pilen sem byl / abych tač
 činil.

C A když přišel Petr do Anthyochy / z
 gewné sem gemu odepřel / neb gest byl hoden
 trestánij / nebo prwe než gsau přišli někrečij
 od Jakuba / gūdal s pohany / a když přišli v
 cházal a oddelował se od nich / bo ge se těch kre-
 čij byli z židowstwa obráčení / a geho po-
 křystwij powolowali y ginij židee / tač že y
 Barnabáša wveden byl od nich wto pokřys-
 twij: Ale když sem vžtel / že se ne vptimně ma-
 gij k prawdě Cizenij / vžtel sem Petrovi pře-
 dewšsemi: Poněwadž ty gsa židem pohan-
 sky gsy žiw / a ne židowsky / y kterač weds
 k tomu neobřezané aby židowsky žiwi byli:

D My od přirozenij gsme židee / a ne zpohanij
 hčijšnijcy / wědauce to že nebywa člowěk s
 prawedliw včinen z skutkuow zákona / ale
 strze wjru Krysta Gežusse / y my wvěřyli
 gsme w Krysta Gežusse / abychom byli spra-
 wedliw včinenij zwjry Krystowy / a ne z
 skutkuow zákona: Proto že z skutkuow zá-
 kona nebude sprawedliw včinen žádný člo-
 wěk.

C Pakli hledagijce abychom sprawedli-
 w včinenij byli strze Krysta / nalezeni gsme
 y my hčijšnijcy / tehda Krystus gest služeb-
 níkem hčijchu / nikoli: Nebo buduli což sem
 prwe kázal opět zase wzdělawati / přestupnij
 kem sebe wstanowugi. Nebo yá strze zákon
 vniel sem zákonu / abych žiw byl Bohu s
 Krystem wčyžowan sem / a žiw sem gij ne
 ya / ale žiw gest wemně Krystus / nebo že ny-
 nij žiw sem wčele / žiw sem w wjře Syna Bo-
 žiho / kterýžto za milował mne / a wydal sebe
 samého za mne. Nezamítám milosti Božij.
 Nebo gestli sprawedlnost strze zákon / tehda
 Krystus na darmo gest vniel:

Primlůwá Gallatuom / a dokazuje starého
 zákona. ne dokonalost: Prawij tač že sprav edl-
 nost gest zwjry / přidaw y vžitel zákona.

Kapitola. III.

Blázniwij Galatsstij / y kdo gť wás
 zmamil abyšste newěřyli prawdě:
 Před wassyma očima Krystus Ge-
 žijs předložen gť / a mezy wami wčyžowan:
 Toto toliko chcy zwěděti od wás / z skutkuow
 li zákona přiyali gste Duchu swateho / a neb
 z slyšsenij wjry: Tač blázniwij gste / že po-
 čawšse duchem gij nynij tělem konáte: Tač
 mnoho tepěli gste nadarmo / a wšak nadar-
 moli vžitku: Protož ten kterýž dal wám du-
 cha Swateho / a činij diwy mezy wami / z
 skutkuowli zákona to gest / čyli z slyšsenij
 wjry: Nakož psáno gest. Dwěřyl Abra-
 ham Bohu / a počteno gest gemu to k spra-
 wedlnosti: Protož znaytež že krečij gsau z
 wjry ti sau synowé Abrahamowi.

A Pře zwěděwšy pak pišmo / že Buoh
 lidi sprawedliw činij zwjry / předpowěde-
 lo Abrahamowi / že požeňnani budau wto bē
 wšyckni lidce: A protož krečij gsau zwjry
 budau požeňnani s wěrným Abrahamem:
 Nebo krečij koli z skutkuow zákona gsau / pod
 zlořečenstwim sau: Nebo psáno gest: Zlo-
 řečenij každý kdož ne wostawa wewšsem což
 gest psáno w knihách zákona aby to naplnil:
 Ale že w zákoně žádný nebywa sprawedliw
 včinen w Boha / z gewné gest že sprawedliw
 zwjry žiw gest: Zákon pak není zwjry ale
 kdo bude plniti přikázanij zákona / žiw bude
 wnich: Krystus wykaučil nás z zlořečenst-
 wij zákona / včinen gsa pro nás zlořečen-
 stwim: Nebo psáno gest. Zlořečenij každý
 kdož wisý na dřewě / aby mezy národy pože-
 hnánij Abrahamowo bylo strze Krysta Ge-
 žusse / abychom zaslíbenij ducha swateho při-
 yali strze wjru: Bratřij wedlee člowěka
 prawi. Wšak wtwřenij některeho člowěka
 k šastě žádný nepohřzy / ani ge ginat ménij.

C Abrahamowi powědijna sau zaslibe-
 nij y semeni geho: Ne di semenuom jakožto
 mnohým / ale jakožto gednomu / a semeni
 twému / kterýž gest Krystus: Toto pak pra-
 wim / že k šastu wtwřeného od Boha /
 při Krystu / zákon kterýž po čtyřech stech / a
 po třydcyti letech včinen gest ne ruffy k wy-
 přáždnenij sibuow: Nebo byč bylo z záko-
 W iij

2
 173 v. B.

170y. xv. b
 Rjím. 111a
 Jakub. 11. D
 1 No. xxij. d

v 17. xxv. d

2 Jakub. 11. a
 Rjím. x. G
 Zlóm. x. B

v 170. xxi. D

3
 Zlóm. ix. C

C

K Gallatuom.

na dědictwíj / tehda gíj ne z zaslíbeníj / ale Abrahamowi s krze zaslíbeníj dal gť Buoh.

C Což tehda zákon : pro přestupníky v stanowen gest / dokawadźby nepřistlo sýmě kterémuz to zaslíbil Buoh zřizeníj s krze Anđely w ruce smírce: Ale smírce není gedno ho. Buoh pak geden gest: Což tehda zákon gest proti slibuom Božíj: **Odstup to: Nebo** byt byl zákon dán kteryžby mohl objiwiti zagistě z zákona byla by sprawedlnost: Ale zawrzelo gest přistmo wšsecky wěcy pod hříchem / aby zaslíbeníj Gežíssse Krysta z wúry dáno bylo wěčijem.

P Prwé zagistě nežli gest přistla wúra / pod zákonem byli gsme ostřiháníj / zawřijni gsauce wtě wúte kteráz měla zgewena byti: A tak zákon pěstunem nassím byl w Krystu abychom z wúry sprawedliwíj byli wčinění: **Alle** když přistla wúra / gíj negsme podpěstunem / nebo wy wšsyckni synowé Božíj gste s krze wúru kteráz gest w Krystu Gežíssy: Protož kteríj koli pokřtěni gste / w Krysta gste se oblekli: A tak není rozdílů mezy židem a křekem / mezy služebníkem / a swobodným / mezy mužem / a ženú. **Nebo** wy wšsyckni gedno gste w Krystu Gežíssy: A poněwadź wy gste Krystowi / tehda sýmě Abrahamow gste / a podle zaslíbeníj dědicowec :

Rjím. vi. c

Dokawge je starý zákon gíj přestal dwogim podobenstwím: Wložím y mezy to ne wděčnost Galatských.

Kapitola. III.

A Le prawím / pokudź dědic maličky gest / nic se nedělíj od služebníka / a gsa Pánem wšseho / ale pod obráncemi a zpráwceci gest až do wloženeho času od otce: Tak my když gsme byli maličky / pod žiwly swěta byli gsme slaužijce: **Alle** když gest přistla plnost času / poslal Buoh syna swěho wčiněného z ženy / wčiněného pod zákonem aby ty kteríj pod zákonem byli wykaupil / a bychom zaslíbeníj synow přigiali: **Alle** poněwadź gste wy synowé Božíj. **Poslal** Buh ducha syna swěho w srdce wasse w wlagúcyho / otce otce: A tak gíj není služebníkem / ale synem / a poněwadź synem / tehda y dědicem s krze Boha :

*Ab gíj /
Hesť gíj /
Lauca*

Rjím. viij c

Alle je tehdaž neznagúce Boha / tēm kře-

řij negsú odpřirozeníj bohowé slaužijli gste. **Gíj** pak nyní poznawssse Boha / nebrž y poznání gsauce od něho: **Proč** obracugere se opět k mđlým a bůdným žiwlům / gímž opět znowou chcete slaužiti: **nebo** sstříte dní / a měsycuow / a časuow / y leth / bogúm se abych snad nadarmo nepraczowal mezy wámí / **buďte** yako yá / **nebo** yá sem yako wy.

Bratříj prosím wás / nic gste mě ne w razyli / ale wúte je s mnohým zámurkem tēla kázal sem wám křteníj gíj napřed / a pokušséním wassím na tēle mēm nepohrzeli gste / ani gste zawrhli / ale yako Anđela Božího přigiali gste mne / a yako Gežíssse Krysta. **Protož** kde gest blahoslawenstwíj wasse: **swědectwíj** zagistě wydawam wám / je by to mohlo byti / ocy swě byli byssse wylaupali a mně dali / ale nepřítelēm sem wám wčinē / prawdu wám prawě.

Následugúť wás ne dobre / nebt wás chřegí odwrátiti od prawdy abysse gich ná sledowali: **Alle** dobrého následugte w dobrem wždycky / a netoliko když sem přítomen wám: **Synáčkowé** mogli / ktere opēt s bolestíj rodím / až opēt mezy wámí w weden bude Krystus: **Alle** chřel bych sám v wás byti nyní a hlas swuoy zméniti / **nebo** se rmanújm o wás: **Powězte** mi kteríj pod zákonem chce te byti / a zákona gste nečli:

Nebo psáno gest je Abraham měl dwa syny / gednoho z děwky / a gednoho z swobodné: **Ten** pak kterýž z děwky byl podle tēla se narodil / ale kterýž z swobodné / ten s krze zaslíbeníj: **A** totoť gest duchowně powědújno. **Nebo** totoť san dwa zákony / geden zagistě na huorze Syna wydany / kterýž w službu podrobował / a ten se wyznamenáwá s krze Aggar. (Syna zagistě huora w Arabij Aggar slowe / kteráz připogena gest tee kteráz gest nyní Geruzalem / a slaužij s syny swými). **Onenno** pak kterýž swrchu gest Geruzalem / swobodný gest / kterýž gť matka nasse: **Nebo** psáno gest. **Wesel** se neplodná kteráz nerođíss wykřykni weselē a zwolag / kteráz nepracugess ku porodu / **nebo** mnozy synowé opussřelē wúce než tē kteráz má muže: **Alle** pak bratříj wedle zaslíbeníj křatowa synowé gsme.

Alle yakož pak tehdaž ten kterýž wedle

1. Mo. xxi. 2

1. Mo. xxi. 2

Rjím. ix. 8

1. Mo. xxi. 2

K Gallatuom.

těla narozen gest/protiwil se tomu kterýž we
dlé duchu/tak gest y nyní: Ale co prawij pū
smo: wyworz děwky a syna gegūho/ neb ne-
bude dědicem syn děwky/s synem swobodné
A protož bratrūj neysme synowé děwky/ ale
swobodné:~

¶ Uapomīnā Apōstol Galatskē/aby ani obře-
zowanū/ani gīnych stareho zákona rādūw nedeže
li/připominage čeho sau zprossēni/ a čeho sau do
breho došli: Klade rozdił mezy duchownijmi stu-
tky a tělesnyimi.

Kaptola V.

Kotož w swobodě kteraž Kry-
stus nás wyswobodil stūyte/a ne-
budte opēt obřizeni ghem služebno-
sti: Ky yá Pawel prawijm wám / že bude
teli se obřezowati/Krystus wám nic ne pro-
spēge: A opēt swēdčijm každému kdo se ob-
řezuge/ že gest dluznjkem aby wesskeren zá-
kon naplnil: Zbaweni ste Krysta / kterijž
w zákoně chcete sprawedlnosti nabywati/ z
milosti gste wypadli/ neb my strze Duchu
swateho/nadege sprawedlnosti zwjry čela
me: Ueb w Krystu Gejūssi/ani obřezowa-
nū prospjwá/ani ne obřezowanū/ale wjra
kteraz to strze Lásku pūsobij/běžalite dobre
y kdo gest wám překazyl/abyssre neposlau-
chali prawdy: Ziadnému nepowoluyte neb
ta rada nenū ztoho kterýž wás powolal:
Naličko kwasu wissecko těsto porussuge.

¶ Jáť dauffanū mám o wás w Pánu/
že nic gineho nebudete sinysliti. Kdoť pak wás
zarmucuge/ poneše saud/ kdož koli gest ten:
Ale yá bratrūj kážili gessē obřezanū / y pčez
pak protiwenstwj trpjm: Tehda gest wy
prazněno pohorsseniū křijze: aby byli wyob-
cowani kterijž wás emautij.

¶ Uebo wy k swobodě powolani ste bra-
trūj/toliko abyssre swobody wpřicinu těla ne-
dawali/ale strze Lásku ducha posluhuytež
sobě wespolek / neb wesskeren zákon w ged-
nom slowu se naplunge: Milowati budeš
bližního sweho jako sebe sameho: Budeteli
se pak wespolek kausati a hryzti/hledte aby-
ssre wespolek geden od druheho zkazeni neby-
li: Protož prawijm w Krystu.

¶ Duchem chodte/ a žádostij tělesnych
newykonate: Uebo tělo žádá proti dussi / a
dusse proti tělu: Toto zagiste dvě wespo-

leť se sobě protiwi/abyssre newssého činili co
byssre chēli: Bywateli pak duchem wedeni
gij neygste pod zákonem: Zgewnijē sau za
giste skutkové těla/kterijž sau/Cyzoložstwo
similstwo/necistota / nestydatost / simlnost/
modloslawjenij / tráwenij / nepřizně / swá-
rowé/nenawisti/hnewowé/wády / ruznice
roty/záwisti/wraždy/opilstwū/hodowaní
a tēm wěcem podobné / kterēz wám předpo-
widám jako sem y prwe prawil/že kdož ta-
kové wěcy činij / kralowstwū Božjho ne-
dugdau: Ale vžitēk ducha gest Láska / ra-
dost/pořoy/dlawhočekanij/trpeliwost/dob-
rotiwost / dobrōta / tichost / wjra / strud-
most/zdrželiwost/čistota: Proti takowým
wěcem nenū zákon: Ale kterijž sau Krysto-
wi/tiť sau tělo swē vkrizowali s hřichy / a s
žádostmi:~ Ponēwādž tehda duchem
gšine žiwi/duchem y chodme / nebywayme
marnē chwaly žádostiwij/wespolek sebe po-
pauzegijce/geden druhemu zawidijce:~

¶ Uapomīnā Galatskē aby se wespolek sna-
sseli/a porwzuge toho že starý zákon gž přestal.

Kaptola VI.

Kateřij bylliby zachwaczen Cžlo-
wēk wněkterém nedosta ku / wy kte-
řij duchownij ste/ naučte takowee
ho wduchu tichēm prohlēdage sám k sobě/ a
by y ty nebyl pokaušijn: Geden druheho bře-
mna neste/ a tak naplnijte zákon Krystu:
Ueb domnijwali gse kdo/žeby něco byl a nic
neygfa/ takowý sám sebe swodij/ ale dila
swého žkus geden každý/a takť sám vsebe to-
liťo chwaly miji bude/a ne wgincho/neb ge-
den každý brijně swē poneše.

¶ Zdelugž se pak ten kterýž naučenij přigi-
má w slowu/s tujm od tohož naučenij bēre/
wssum swōm zbojūm: Nemylte se/Buhē
nebude zklamán / neb což koli bude syti člo-
wēk/toť bude y žiti: Ueb kdož rozsywá w
těle swēm/ztěla y žiti budeporusseniū/ale kdož
rozsywá wduchu/zduchaf y žiti bude žiwot
wěčný: A dobře činijce/ne wstawayme / neb
časem swým žiti budeme ne wstawagijce:
Protož dokawādž čas máme/ činme dobře
wssim/a zwolassre domacym wjry.

¶ Witez yaky sem Listy psal wám rukū
swau: Ueb ti kterijž chřegij se tělesně libiti/
nūrij waas abyssre gse obřezowali / gedinee

Zgewe. xxxv.

Kijm. xij. d

3

B

3

W v